

בְּמִדְבָּר

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 580 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 467 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מרת דינה בת שרה ז"ל - ט"ז איר - כ"ד איר תש"פ

בְּמִדְבָּר - תוכן ענייני הפרשה

999 פ' 1899

- א. ציווי ה' למשה למנות את ישראל במעמד נשיאי השבטים.
- ב. שמות שנים עשר נשיאי ישראל.
- ג. מספר הפקודים מבין עשרים שנה ומעלה בכל שבט.
- ד. מספרם של כל בני ישראל - מלבד שבט לוי (א, מד-מז).
- ה. תפקידם של בני לוי: משא המשכן, ושמירתו (א, מח-נד).
- ו. סדר חנייתם ונסיעתם של בני ישראל במדבר.
- ז. מחנה ישראל נחלק לארבעה דגלים (מחנות משנה) ובכל אחד שלושה שבטים:
 - א. דגל מחנה יהודה - עם יששכר וזבולון (ב, ג-ט).
 - ב. דגל מחנה ראובן - עם שמעון וגד (ב, י-יט).
 - ג. מחנה הלויים נושאי המשכן (ב, יז).
 - ד. דגל מחנה אפרים - עם מנשה ובנימין (ב, יח-כד).
 - ה. דגל מחנה דן - עם נפתלי ואשר (ב, כה-לא).
- ח. סך כל הפקודים (מלבד שבט לוי) - שש מאות ושלושת אלפים וחמש מאות וחמישים - 603,550 (ב, לב-לד).
- ט. אלעזר ואיתמר בני אהרן, ממונים על עבודת הכהנים.
- י. תפקיד הלויים: שמירת המשכן וכליו (ג, ה-ו).
- יא. מינוי הלויים לעבודת ה' תחת בכורי ישראל שהוקדשו לכך כשמתו בכורי מצרים (ונפסלו הבכורות בחטא העגל).
- יב. מפקד הלויים מבין חודש ומעלה וחלוקתם לתפקידיהם בנשיאת המשכן בעת המסעות:
 - א. משפחת בני גרשון, מקומם ותפקידם (ג, כא-כו).
 - ב. משפחת בני קהת, מקומם ותפקידם (ג, כז-לב).
 - ג. משפחת בני מררי, מקומם ותפקידם (ג, לג-לט).
 - ד. מנין הלויים מבין חודש: שנים ועשרים אלף.
- יג. מפקד בכורי ישראל ופדייתם, [22,000 בכורות נפדו ע"י גוף הלויים, ו-273 בכורות נפדו בחמשה שקלים לבכור - ס"ה 1365 שקלי כסף] ופדיון בכורות בהמות ישראל [ע"י הבהמות של הלויים] (ג, מ-נא).
- יד. מפקד הלויים מבני קהת - מגיל שלושים ועד חמישים - ועבודתם - נשיאת כלי הקדש והפרוכות (ד, א-כ).
- טו. סדר פירוק כלי המשכן וכיסויים, בשעת המסעות ע"י בני קהת.
- טז. אזהרה לבני קהת להישמר מראיית הארון והחיוב לשאתו בכבוד ובכבוד ראש (ד, יז-כ).

"אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגֵד סָבִיב לְאֶהָל מוֹעֵד יִחַנּוּ" (ב, ב)

כאשר יסד הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין את רעיון ה"דף היומי" נשא דברים נלהבים אודות חשיבות לימוד התורה ובתוך דבריו הוא אמר: בתורה נאמר "אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגֵד" - בני באים מעדות ומנהגים שונים מה מקשר כל יהודי ויהודי? מה המשותף ליהודי הבא מפולין וליהודי הבא מעיראק? המשותף - הכריז הרב - הוא "סָבִיב לְאֶהָל מוֹעֵד יִחַנּוּ"! כאשר יהודי נוטל לידי את הגמרא הוא לומד לדעת שהמשנה חוברה בירושלים, הגמרא חוברה בבבל, רש"י כתב את פירושו בצרפת, הר"ף נכתב במרוקו והרמב"ם כתב את חיבורו בספרד...

התורה היא המאחדת את כולם!
[אמונה שלמה]

השבת נתחיל את החומש הרביעי - חומש במדבר, הנקרא בפי חכמינו (במשנה מנחות מ"ה: וכן במסכת סוטה ל"ו) "חומש הפקודים", והטעם, כי בחומש זה כתובים שני המניינים שהתפקדו בני ישראל, אחד בפרשתנו, והשני התפקדו 40 שנה אח"כ (בפרשת פנחס).

ספר זה נקרא גם ספר "במדבר", שהתורה רצתה לפרסם שהליכתם במדבר הייתה תחת השגחה מיוחדת ותחת סיכון ענני כבוד ששכינה, להורות על אהבת ה' לעמו ישראל. ובירושלמי (סוטה פ"א ה"י) מובא הפסוק (שמואל ב': א, יח): "הלא היא כתובה על ספר הישר" ומהו ספר 'הישר' נחלקו האמוראים, חד אמר זה ספר בראשית, וחד אמר זה חומש הפקודים ספר במדבר.

לא אחת אנו נתקלים בצמד המלים "דור המדבר". מי היו אלו דור המדבר? נבאר את הדברים על פי דבריו של רבי אליהו לאפיאן זצ"ל שאמר (רבי שלום שבדרון זצ"ל הביא את דבריו בספרו 'להגיד'): כידוע בשעה שפרעה לקח את שרה אמנו רצה להתחתן עימה, כתב לה בכתובתה את ארץ גושן כך כתוב בחז"ל, ולכן לימים, כאשר עם ישראל נכדיה ירדו למצרים, התיישבו בארץ גושן. הקב"ה הכין עוד בימיו של אברהם אבינו ע"ה מקום מובדל מטומאת מצרים, שטח ענק למגורים בבעלות אדם צדיק, היינו שרה אמנו ע"ה, כדי שיהיה לבניו בהיותם במצרים מקום מקודש. לכן יוסף ע"ה שידע את הסוד, בחר את ארץ גושן. מה שיוסף אמר לפרעה כי רצונו בארץ גושן "כי ארץ מקנה היא" היה רק תירוץ, כי הטעם האמיתי משום שגושן התקדשה בשעה ששרה קיבלה עליה בעלות, טומאת מצרים לא שלטה שם!

מכאן הסוד שבני לוי לא השתעבדו, כל השנים שעם ישראל התגוללו במצרים, ובני לוי לא שקעו במ"ט שערי טומאה, ר' אליהו הקדים וסיפר: הרי אתם יודעים ש"ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך" היינו - "בפה רך"... להוציא את היהודים מארץ גושן ולהשתעבד בהם, לא היתה להם יכולת, כי החוק לא מנע מהיהודים להישאר להתגורר בגושן, הם הוציאו אותם החוצה בְּעֶרְמָה. בתחילה לא הכריחו אף אחד לעבוד, רק ערכו להם מצוד, פיתו אותם בכל מיני פיתויים. העם יצאו, לא חשבו הרבה והתחילו לעבוד הרחק מארצם - גושן. הם עזבו את גושן בעבור שכר עבודה ופרנסה. אבל, שבט לוי לא עזבו את ארץ גושן והמשיכו לעסוק בתורה.

דור המדבר יוצאי מצרים! גדולים היו, שעוד לפני שקיבלו את התורה ועדיין לא ראו ניסים ונפלאות כי עדיין לא קרעו לפניהם את הים ולא עמדו רגליהם לפני הר סיני, מתגוללים היו בתוך עינוי ושיעבוד וכו' גם אז הייתה להם גדלות וגבורת רוח שלא חסו על רעבון בניהם וכל איש ואשה משפחה ושבט נתנו את חלקם לשבט לוי היושבים בארץ גושן ועוסקים בתורה.

אין לתאר את גדלות אותו דור בתחומים נוספים. וכתוב בזוהר הקדוש מצינו דברי רבי שמעון בר יוחאי - דור כזה לא היה ולא יהיה עד ביאת גואל צדק! בידיעה זו, יש לנו מעט, את האפשרות, להתחיל ללמוד חומש במדבר, על מסעותיהם של דור דעה שהלכו ארבעים שנה במדבר הנורא, וחשוב שנדע מעט מקדושת ומרוממות אותו דור.

"אשרי העם שככה לו" אכן, לא לחינם זכה אותו דור להיות "דור דעה להיות דור מקבלי התורה".

olfe pae

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי... (א, א)

התורה ניתנה במדבר, ודרשו חז"ל (במדבר רבה א, ז) שבא הדבר ללמדנו כי "כל מי שאינו עושה את עצמו כמדבר, הפקר, אינו יכול לקנות את החכמה והתורה".

נמצא, אפוא, שהענווה ושפלות הרוח הינה תנאי בסיסי לקניית התורה, ואכן בכל מקום שבו מצאנו תורה - מצאנו גם את מידת הענווה.

בעניין הזה מסופר, כאשר הגיע ה"חזון איש" זצ"ל למינסק בימי אברכותו, כבר הלך שמו לפניו בכך עלה מהמיוחדים שבדור, אולם לא הכל הכירו את מראה פניו. עלה לבית המדרש ונטל גמרא לעיין בה, וכיוון שהגיעו לומדי השיעור ונצרכו לגמרא, פנה אליו השמש, הוציא מידי את הספר והפטיר: "יהודי פשוט צריך לומר תהלים, אנו זקוקים עתה לגמרא כדי ללמוד בה!"

בלי אומר הניד ה"חזון איש" את ראשו לאות הסכמה...

למחרת, כאשר הגיע ה"חזון איש" להתפלל בבית המדרש, רצה השמש לכבדו בעליה לתורה כאורח, וביקש לדעת את שמו, כשהשיב ה"חזון איש": "אברהם ישעיהו בן שמריהו יוסף", הביט בו השמש כשמבט מבולבל בעיניו - האם אין זה שמו של האברך שכולם סחים בו בכבוד ובהתפעלות?

רגע אחד חלף עד שחדרה למוחו ההבנה כי אכן כך הוא... זהו האברך - והוא נהג כלפיו בזלזול כה גדול...

בקול בוכים פנה אל ה"חזון איש" וביקש מחילה, אך ה"חזון איש" השיב לו בשלוה: "על מה עלי למחול? הן צדיק מר בכל דבריו - ללומדי השיעור הקבוע ישנה זכות קדימה לעיין בגמרא, ויהודי אכן צריך לומר תהלים..." [ומתוק האור]

מגיעה בעקבות חילול שבת, ולכן במקום בו שומרים את השבת - אין מה לחשוש שתגיע האש. היתה זו סכנה איומה, אך הוא בתוקף אמונתו נשאר ללמוד בישיבה, בעוד הוא רואה את הלהבות האדירות המתקרבות בצעדי ענק.

והנה, כאשר הגיעו להבות הענק סמוך לישיבה, נשמע פיצוץ עז. בריכת השחיה הצמודה לישיבה נבקעה מרוב החום, והמים הרבים שבה כיבו ועצרו את האש מלהתקרב לישיבה. כיום, אותו מבנה בדיוק משמש כבית-מדרש לאברכים מופלגים היושבים ועמלים בתורה במשך כל השבוע, יומם וליל, כשהם שבים לביתם רק בסוף השבוע.

בשנת תשע"ז פרץ גל הצתות במספר אזורים בארץ ע"י מחבלים ימ"ש, ושריפה נוראה פרצה שוב בישוב בית מאיר. האש התלקחה תוך מספר שניות, כשהיא מכלה ומאבדת ממון רב-ערך ובתים שלמים שעלו בסערה השמימה. בניסים גלויים לא היו כל אבדות בנפש.

האברכים היקרים החליטו פה אחד כי הם בטוחים כי גם הפעם האש לא תיגע במאומה בישיבה, שכן הם בוטחים בכוחה של התורה לשמור ולהגן עליהם מכל צרה...

להבות האש הגיעו עד לגובה של עשרים מטרים, והיו כבר ממש צמודות לישיבה. האש התפשטה למחסן הסמוך לישיבה, ושרפה את כל הצעצועים שבו.

כוחות ההצלה שהגיעו למקום דקות ספורות לפני כן, פינו מיד את לומדי בית המדרש כשהם מודיעים להם ברורות כי בלהבות בסדר גודל כזה אין סיכוי בעולם שהבתים בסביבת האש יישארו שלמים. הם פינו אותנו וטענו שבית המדרש כבר עומד לעלות באש, ולראיה - הנה נשרף מחסן הצעצועים, ואף גלריית ציורים שהייתה במרחק מטרים ספורים מאתנו, נהפכה לערמת אפר ממש.

האש התקרבה לעבר בניין הישיבה משלושת פינותיו, ולמרבה הפלא נעצרה!

קשה לכם להאמין? בואו כעת ותראו כיצד כל הקרקעות במרחק מטרים ספורים שרופות ומפוחמות, בעוד בניין הישיבה עומד על תילו אפילו בלי מעט פיח שחור!

אין זה אלא מעמד קידוש ה' עצום, כיצד כוח התורה הקדושה של אברכי הכולל עצר את האש באורח פלאי, ללא שום עזרה וסיוע של כוחות הכיבוי וההצלה שכלל לא יכלו להגיע למקום ולא הרטיבו אותו כלל!

האש פשוט נעצרה לבד! אף אחד לא כיבה אותה! האש לא שורפת בכל מקום, אלא רק היכן שהיא נשלחה אליו. הבריאה מעידה על קיומו של ה'. הנכם מוזמנים לבקר בישוב בית מאיר לחזות בפלא הגדול שיחזק את ההרגשה כי בורא עולם שומר ומשגיח!"

"אִישׁ רֵאשׁ לְבַיִת אֲבֹתָיו הוּא..." (א, ד)

כאשר היה הצדיק רבי צבי הירש מרימינוב נער קטן כבן עשר, התייתם מהוריו. מפני מצבם הדחוק של בני משפחתו מסרו את הנער שיעבוד כשוליה בביתו של חייט פשוט... לאחר שנים רבות, כאשר היה כבר צדיק מפורסם, ישב רבי צבי הירש בקרב חסידיו ואמר להם: אני, לא זכיתי ללמוד מאבי דבר, משום שנתייתמתי כאשר הייתי נער קטן. ואולם, מאותו חייט ששהיתי בביתו למדתי שני דברים חשובים:

א. לא לקלקל דברים חדשים.
ב. לתקן, ככל האפשר, דברים ישנים...

אש התורה - סיפור מדהים של השגחה

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי... (א, א)

במדרש תנחומא (פרק ו) נאמר: "וידבר ה' אל משה במדבר סיני". ולמה במדבר סיני? מכאן שנו רבותינו: בשלושה דברים ניתנה התורה: באש ובמים ובמדבר וכו'...

לומר לך - מה הדברים הללו חינם לכל באי עולם, אף התורה חינם לכל באי עולם וכו'.

הגר"י צדקה זצ"ל מבאר, כי בשלושת הדברים הללו - אש, מים ומדבר - מרומזים לנו התנאים להצלחה בלימוד, האש - הוא הלימוד בחשק ובהתלהבות; המים - סמל הענווה, בהיותם זורמים תמיד לכיוון מטה, והמדבר - מסמל את רצונו של נותן התורה שיפקיר עצמו ורכושו כמדבר שהכל דשין בו. והיינו, שלא יהיה אכפת לו על ממונו, טרחתו וכבודו, ויבין וידע שחיי המותרות הינם ההיפך הגמור מחיי התורה.

לפינו מעשה מדהים שסיפר הרה"ג ר' שלום קרלינסקי שליט"א, ראש מוסדות התורניים בישוב בית מאיר: "הישוב שלנו, בית מאיר, שוכן כולו בתוך צמחייה, ועצים רבים מעטרים כמעט כל פינה בו, ועל כן שריפה קלה הפורצת בישוב עלולה לסכן את חייהם ורכושם של כל התושבים.

בית-המדרש שלנו אף הוא מוקף בעצים וצמחייה לרוב. לפני מספר שנים פרצה שריפה קשה ביישוב, והחלה לכלות בתים שלמים בזה אחר זה. כאשר התקרבה האש בעוצמה אל בניין הישיבה, חמי היקר, הגר"צ כהנא זצ"ל, סירב להתפנות מהמקום ואמר כי אמרו כבר רז"ל כי השריפה

"איש על דגלו באתה לבית אבתם" (ב, ב)

בצורות שהיו לדגלי השבטים מצינו דעות שונות:
א. ה"אבן עזרא" והרמב"ן כתבו: לדגל ראובן היה צורת אדם, ומצוירים עליו דודאים (שצורותיהן כאדם - חזקוני), ובדגל יהודה היה צורת אריה, כי בו המשילו יעקב. ובדגל אפרים היה צורת שור, מטעם 'בכור שורו' (וזאת הברכה לג, ז). ובדגל דן היה צורת נשר, כדי שידמו בני ישראל לחרובים שראה יחזקאל הנביא. **ב.** בתרגום יונתן (פסוק ג) כתב שבדגל ראובן היה צורת איל באמצעו (הראוי להיות שור, וכדי שלא להזכיר עוון העגל החליפו אותו באיל). בדגל יהודה היה באמצעו אריה, דגל אפרים היה באמצעו צורת תינוק (ע"ש הכתוב בירמיה (לא, יט):

"הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים"). ובדגל דן היה חקוק צורת נחש ושפיפון (ע"ש הכתוב (ויחי מט, ז) "יהי דן נחש עלי דרך שפיפון").

ג. כתב "רבנו בחיי": היו להם "ב מפות, מפה לכל שבט ושבט, והיו המפות משתנות בגווניהן וצבעוניהן חלוקים זה מזה כעין דגלים של מעלה, שראה בסיני, שהן כדמות להבי אש במיני גוונים וצבעונים. יהודה, יששכר וזבולון היו במזרח, יהודה צבע מפתו כעין השמים, מצויר בה אריה (ע"ש ברכתו 'גור אריה יהודה', מט, ט). יששכר צבע מפה שלו דומה לכחול, מצויר בה שמש וירח, על שם שהיו בקיאים בתקופות ומזלות, זבולון צבע מפה שלו לבן, סימן לעושרו, שהכסף לבן, ומצויר בה ספינה, על שם "זבולון לחוף ימים ישכון". ראובן, שמעון וגד היו בדרום. ראובן צבע מפתו אדום, ומצויר בה דודאים (ע"ש שמצא הדודאים), שמעון מפתו ירוקה ומצויר בה שכם (ע"ש שבא עליו והרג כל האנשים).

גד מפה שלו מעורב לבן ושחור, ומצויר בה גדוד (ע"ש ברכתו "גד גדוד יגודנך", ויחי מט, יט). אפרים, מנשה ובנימין היו במערב, אפרים ומנשה צבע מפתם היה שחור עד מאוד, באפרים מצויר בה שור (ע"ש יוסף שנקרא שור, וזאת הברכה לג, ז) ובמנשה - ראם (ע"ש ברכתו "וקרני ראם קרניו", שם לג, יג), בנימין מפתו כלולה מכל הצבעים, ומצויר בה זאב (ע"ש ברכתו "בנימין זאב יטרף"). דן, אשר ונפתלי היו בצפון. דן - מפתו דומה לספיר, ומצויר בה נחש (ע"ש ברכתו "יהי דן נחש" מט, יז), אשר - צבע מפתו דומה לאור השמן, מצויר בה אילן זית (ע"ש ברכתו וטובל בשמן רגלו, לג, כד). נפתלי צבע מפתו דומה ליין צלול, ומצויר בה אילה (ע"ש ברכתו "נפתלי אילה שלוחה").

*** הפסוקים שהיו כתובים על הדגלים:** כתב בתרגום יונתן: על דגל ראובן היה כתוב "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", בדגל יהודה - "קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך" (בהעלותך י, לה), על דגל אפרים - "וענן ה' עליהם יומם" (שם י, לד) ועל דגל דן "ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל" (שם י, לו).

*** שם הוי"ה על הדגלים:** כתב הש"ך (על התורה), שעל דגל ראובן היה חקוק האות 'ו' משם הוי"ה, ועל דגל יהודה האות ה', ועל דגל אפרים האות ו', ועל דגל דן האות ה', וזהו מה שאמר הכתוב "ובשם אלוקינו נדגול" (תהלים כ"א).

*** שמות האבות על הדגלים - האות ה' של אברהם היתה פורחת באוויר, ומחופפת על מחנה ישראל - מבואר בעשרה מאמרות (והובא בש"ך עה"ת), שהיו כתובין שמות האבות הקדושים על הדגלים, וכך היו סדר כתיבתן: על הדגל הראשון (יהודה) היה כתוב האות א' מאברהם, י' מיצחק, והאות י' מיעקב, ועל דגל השני היה כתוב ב' מאברהם, צ' מיצחק, ע' מיעקב. ועל דגל השלישי היה כתוב, ר' מאברהם, ח' מיצחק, ק' מיעקב, ועל הדגל הרביעי היה כתוב, מ' מאברהם, ק' מיצחק, והאות ב' מיעקב, נשאר ה' מאברהם, שהיתה פורחת באוויר ומחופפת על ישראל.**

אומרים חז"ל (בראשית רבה, ג, ה): אמר רבי סימון, חמש פעמים כתיב כאן אורה, כנגד חמשה חמשי תורה. ויאמר אלקים יהי אור - כנגד ספר בראשית, שבו נתעסק הקדוש ברוך הוא וברא את עולמו. ויהי אור - כנגד ספר ואלה שמות, שבו יצאו ישראל מאפלה לאורה.

"וירא אלקים את האור כי טוב" - כנגד ספר ויקרא, שהוא מלא הלכות רבות. "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" - כנגד ספר במדבר, שהוא מבדיל בין יוצאי מצרים לבאי הארץ. ויקרא אלקים לאור יום - כנגד ספר משנה תורה, שהוא מלא הלכות רבות. נשאלת השאלה, מדוע "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך" זה כנגד ספר במדבר? ומבאר 'היפה תואר' - שהוא מבדיל. פירוש שבו נזכר עניין המרגלים וגזירת ה' עליהם שלא יכנסו לארץ. והיינו להבדיל בין האור ובין החושך, שהבדיל בין באי הארץ לאור באור החיים, ובין יוצאי מצרים להושיבם במחשכים. פירוש הדבר, בפרשת במדבר מובא המניין של יוצאי מצרים ובפרשת פנחס מובא המספר של באי הארץ; ממילא ההבדלה הזו רמוזה בפסוק "ויבדל אלקים בין האור ובין החשך".

"ויפקדם במדבר סיני... (א, יט)

כתב הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א: במשך 14 שנה נתקשתי בדברי הרא"ם (פרשת כי תשא) שכתב, שבאופן שלא סופרים את כל עם ישראל, אלא רק את חלקם הדבר מותר (ואין את האיסור שאסור למנות את ישראל) וכתבתי לתמוה על זה, שמדברי רבנו עובדיה מברטנורא בפ"ב ממסכת יומא, משמע שאפילו סופרים אנשים בודדים יש בכך איסור, ולאחר שנים רבות שנערך מפקד אוכלוסין בא"י מטעם המדינה, נשא מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זיע"א את דיברותיו בדין זה, וכלאחר יד הזכיר את דברי הרא"ם הנ"ל, והוסיף שהחיד"א ומהר"י עיי"ש תירצו קושיה זו: שאכן מן התורה אין איסור לספור ולמנות חלק מעם ישראל, אלא שרבנן אסרו אפילו מיעוט מישראל, ואני בשומעי זאת נותרתי מתפעל ומשתומם על גודל בקיאותו של מרן, שכל רז לא אניס ליה, וקושיה זו שנתקשתי במשך 14 שנה תירץ אותה מרן כלאחר יד, אשרי הדור שככה לו! [מבוא לשעורי הראש"ל ח"ב עמ' 9]

"ואלה תולדת אהרן ומשה... (ג, א)

מסופר על הגאון רבי מאיר מרגליות זצ"ל, שכשהיה בן חמש והתחיל ללמוד מסכת בבא מציעא, לימדו המלמד את המשנה 'אבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת, אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת, מפני שאביו הביאו לחיי עולם הזה ורבו שלימדו תורה מביאו לחיי עולם הבא'. והיה נהוג אז בימיהם, שבשבת הראשונה להתחלת לימודו, היו עושים קידוש, והילד חתן השמחה היה יושב בראש המסובים, והיה חוזר על המשנה שלמד. והנה כאשר התחיל ללמוד את המשנה בפני הציבור שקע פתאום בהרהורים. שאלו אביו, במה הוא מהרהר. ענה לו הילד, הנה כשחזרתי על דברי המשנה נתקשיתי בדברי רש"י בפרשתנו על הפסוק "ואלה תולדות אהרן ומשה" ופירש רש"י: ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. ולכאורה מדברי המשנה שלמדתי עכשיו מוכח כי יפה כח המלמד מכח האב, כיון שהאב מביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא, ואם כן למה זה כתב רש"י כי המלמד את בן חברו מעלה עליו הכתוב 'כאילו ילדו', ולא יותר? לאחר שהרהר קצת, קרנו לפתע פני הילד, ואמר אני חושב שכוונת רש"י הוא כך: המלמד את בן חברו תורה 'מעלה' עליו הכתוב היינו שהכתוב מעלה ומרומם אותו הרבה יותר מאביו, שחוץ ממה שמביאו לחיי עולם הבא, הוא גם נחשב 'כאילו ילדו' הוא בעצמו. ולפי זה דברי רש"י ודברי המשנה יהיו עולים בקנה אחד.

"לא אשנה את דעתי", הגיבה בשוויון-נפש. "הוא יהיה בעלי ושום דבר לא יועיל". האב חשב שהוא מתפלג. מרוסק לחלוטין חזר אל בית הרבי והתחנן לישועה. "רבי", "יבב, "חיי אינם חיים אם בתי תינשא לפושע כזה".

פני הרבי הרצינו. "שמע נא", אמר, "רק אחת ממכרותיה של אשתך המנוחה תוכל להשפיע עליה". מתניהו לא הספיק לפצות פה ולבקש הסבר לדברים הסתומים של רבו, וכבר נפרד ממנו הרבי לשלום.

חלפה תקופה קצרה, והגיע יום השנה לפטירת האם. אחת השכנות, שהייתה מיודדת עם הנפטרת, יזמה עלייה לקברה, להתפלל לעילוי נשמתה. היא הפצירה בבת המרדנית להתלוות אליה. בתחילה השיבה הצעירה בשלילה. מה לה ולתפילות. אבל לאחר מאמצי שכנוע מצד האישה, נעתרה.

תחילה עמדה מאופקת ולא הסגירה רגשות כלשהם. ואולם העמידה ליד קברה של אימה הנידה מיתר חבוי בליבה של הצעירה. דמעות החלו נקוות בזוויות עיניה. קריאתה את פרקי התהלים נעשתה נרגשת יותר. בתוך זמן קצר פרצה בבכי תמרורים. דקות ארוכות עמדה והתייפחה בסערת נפש. כאשר נרגעה מעט חשה השכנה כי זו שעת הכושר. היא החלה לדבר על ליבה ולשדל אותה: "אנא, עשי נחת לאימך המנוחה והקימי בית יהודי כפי שהיא קיוותה לראות!" הפעם הגיבה הצעירה בהנהון הסכמה.

שמחתו של מתניהו לא ידעה גבול. מה שלא עשו האימים, התחינות והתחבולות, חולל הצדיק בהבטחתו. הנערה נטשה את הבחור המפוקפק, חזרה בתשובה שלמה והקימה בית נאמן בישראל. (על-פי 'תפארת ישראל')

**"תולדתם למשפחתם לבית אבתם" (א, כו)
טלטלה ליד הקבר - סיפור**

גלי ההגירה הגדולים ממזרח אירופה לארצות-הברית פתחו אופק חדש לפני היהודים. סוף-סוף השתחררו מעול השליטים העריצים ששלטו בהם בעבר וזכו בחירות ובחופש דת.

אך החיים ביבשת החדשה צפנו בחובם גם ניסיונות גדולים בשמירת התורה והמצוות. ארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות הציעה שפע חומרי, וזה קסם לרבים וסנוור את עיניהם. הללו השאירו מאחוריהם עם 'העולם הישן' גם את ערכי התורה, והחליפו אותם ברדיפה נלהבת אחר העושר וההצלחה. גם מי שנשארו נאמנים לתורת ישראל, המירוץ אחר הכסף וההישגיות הכלכלית שאב את כל זמנם ומרצם, עד שלא היה להם פנאי להשקיע בחינוך ילדיהם, והללו נטמעו והלכו באווירה המתירנית של אמריקה.

לתוך המציאות הזאת הגיע לארה"ב בשנת תרפ"ז (1927) האדמו"ר רבי מרדכי-שלמה פרידמן מבויאן. דמותו המאירה החלה להפיג את החשיכה והניכור ליהדות, ובדרכו המקרבת עורר את ליבם של יהודים רבים לשוב לדרך אבותיהם.

לא אחת עמד מול יהודים שבורי לב, שבאו לזעוק לפניו את כאבם על ילדיהם שהתרחקו מהמסורת, ולעיתים אף החליטו להינשא ללא-יהודים. ההורים האלה היו חסרי אונים אל מול התופעה.

מתניהו היה חסיד בויאן ותיק מגליציה, שהיגר לארה"ב עם כספו, והוסיף לעשות חיל. כמה שנים אחרי הגירתו התאלמן מרעייתו, ונשא לבדו בעול גידול ילדיו. יום אחד השמיים נפלו על ראשו שנית. בתו הבוגרת בישרה לו כי היא עומדת להינשא בשעה טובה. "מי המיועד"? שאל האב המופתע. התשובה טלטלה אותו: הוא חש הקלה מסוימת כששמע שהבחור יהודי, אך מהותו גרמה לו אכזבה קשה. זה היה בחור פוחז וקל דעת, שהתהלך בשולי החברה אפילו על-פי המוסכמות המקובלות בחברה הלא-יהודית.

האב ניסה להפעיל את כל כוח השפעתו על בתו - לשווא. דיבר איתה ברכות, התחנן בדמעות, הבטיח לה הרים וגבעות אם תמצא לה בעל ראוי יותר. דבר לא הועיל.

בלב שבור ניגש אל רבו ושפך לפניו את כאבו. "רבי", זעק בבכי, "אני יודע כי אפסה התקווה להניא את בתי מכוונתה. יברכני אפוא הרבי כי חתני לעתיד יחזור בתשובה ויהיה יהודי הגון".

נתן בו הרבי מבט רחום, אך הניד בראשו לשלילה. "אדם מסוכן ושופך דמים שכמותו, קשה מאוד להביאו לידי תשובה!" אמר. מילותיו הלמו באוזני האיש. דברי הרבי כאילו זרו מלח על פצעיו. שופך דמים? בחלומותיו השחורים ביותר לא שיער כי בתו תיפול לידי של אדם שפל כל-כך. בשיברון-לב יצא מבית הרבי, ואז הבזיק רעיון במוחו. אם יצליח לאמת את דברי הרבי, יוכל להניא את בתו מלהינשא לעבריין. הוא פתח מייד בפעולות חקירה ובילוש אחר הבחור, ונעזר באנשי מקצוע בתחום. הממצאים שהעלה הדהימו אותו. התברר כי הרבי צדק בכל מילה.

הבחור היה שותף בכנופיית עבריינים, שעסקה בהברחת סחורות אסורות ומכירתן בשוק השחור. פעם אחת נחשפה החבורה בידי כוח משטרה. במהלך ניסיון ההימלטות שלף הבחור אקדח וירה לעבר השוטרים והרג שניים מהם. למזלו לא הצליחה המשטרה לעלות על עקבותיו.

עם המידע המפליל בידו פנה מתניהו אל בתו והציג לפניו את דמותו האמיתית של מי שבחרה לחתנה. הוא המתין לתגובתה, אך היא נשארה מבוצרת בעמדתה.

בברכת התורה

רזן ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורגי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: ישראל מאיר בן עטרה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עזיזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חגינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה

יונג הגון - זהבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כסאנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה: גלית בת רות מרים קרן בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אטו: פיבי בת חביבה בן חמו אריאל בן אביגיל: נורית בת רחל רחל בת נטרה: רות בת לינה

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחלי בת חיה עדי בת מלך

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**
או במייל: **Ronbarina@gmail.com**
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102